

Súd: Krajský súd Žilina  
Spisová značka: 10Co/31/2020  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5319201842  
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban  
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5319201842.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcu S. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., E. XXXX, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík, s.r.o., so sídlom Čadca, Potočná 2835/1A, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody 5.144,45 eur, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 11C/4/2019-154 zo dňa 20. novembra 2019 takto

### rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žalobca **m á** voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

### o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi škodu vo výške 5.144,45 eur. Vychádzal z toho, že systematickým a logickým výkladom § 6 zákona č. 514/2003 Z.z a jeho porovnaním s § 7 a § 8 označeného zákona je potrebné vyvodiť záver, že zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby majú rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Podstata nároku na náhradu škody sa v takomto prípade neviaže na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Nadväzne okresný súd konštatoval, že v súlade ustálenou súdnou praxou štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom; čo je aj prípad súdnej veci, lebo žalobca bol v konečnom dôsledku v dotknutom trestnom konaní spod obžaloby oslobodený.

2. Obranu žalovaného vyhodnotil ako „nedostatočnú a právne irelevantnú“. Zdôraznil, že zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu bez ohľadu na zavinenie, či porušenie právnej povinnosti konkrétnym orgánom verejnej správy. Okresný súd mal preukázané, že v súvislosti s trestným konaním vedeným proti žalobcovi ako obvinenému tomuto vznikla škoda z titulu zaplatených trov obhajoby. Poukázal na to, že výška náhrady škody nebola namietaná; zo strany žalovaného „neboli vznesené žiadne námietky smerujúce k spornosti výšky uplatneného nároku“. Zároveň mal za preukázanú „priamu a bezprostrednú príčinnú súvislosť“ medzi uznesením o vznesení obvinenia žalobcovi a vzniknutou škodou.

3. O trovách konania rozhodol okresný súd v zmysle § 255 CSP tak, že v spore plne úspešnému žalobcovi priznal vo vzťahu k žalovanej strane ich náhradu v rozsahu 100%.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Tvrdil, že v danom prípade absentuje existencia nezákonného rozhodnutia a nie je tak daný základ nároku na náhradu škody. S odkazom aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013 žalovaný uviedol, že nie každé uznesenie o vznesení obvinenia je

nezákonné len preto, že v čase jeho vydania existujúca pravdepodobnosť o spáchaní skutku sa neskôr nepotvrdila. Nie je teda možné dospieť k záveru, že oslobodzujúci rozsudok má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania. Paušálne zaväzovanie štátu na náhradu škody v dotknutých prípadoch považoval za výklad objektívnej zodpovednosti štátu nad rámec zákona a v rozpore so zmyslom a účelom zákona.

5. Zároveň odvolateľ poukazoval na to, že uznesenie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia je „účinné a vykonateľné“ už jeho vydaním, bez ohľadu na doručenie obvinenému a prokurátorovi. Jeho účinky nastávajú už vydaním rozhodnutia/uznesenia a prokurátor im nemôže zabrániť; čiže ani nemôže spôsobiť škodu. Rovnako zamietnutie sťažnosti proti predmetnému uzneseniu a podanie obžaloby automaticky nezakladá „príslušnosť prokuratúry“. Zákonnosť prípravného konania bola v súvisiacej (trestnej) veci potvrdená i súdom (nariadením hlavného pojednávania) a žalobca bol oslobodený spod obžaloby iba s použitím zásady „in dubio pro reo“. Nešlo teda o žiadny svojvoľný postup orgánov činných v trestnom konaní, ale o jediný možný a zákonný postup pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti.

6. Žalovaný mal za to, že žalobca si svojím konaním trestné stíhanie zavinil sám a „akákoľvek náhrada škody by preto bola v rozpore s dobrými mravmi“. Namietal taktiež nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku.

7. Žalobca žiadal rozhodnutie okresného súdu potvrdiť. „V žiadnom prípade“ nesúhlasil s námietkou „nedostatku pasívnej vecnej legitímácie“. Generálna prokuratúra SR vecne konala o jeho žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a jej postavenie ako príslušného štátneho orgánu vyplýva aj z § 4 ods. 1 písm. m/ zákona č. 514/2003 Z.z. Žalobca sa stotožňoval so závermi okresného súdu, že v prejednávacom prípade boli kumulatívne splnené všetky predpoklady pre vznik zodpovednosti štátu za škodu, vrátane existencie nezákonného rozhodnutia.

8. Zopakoval, že nárok na náhradu škody, ktorá bola spôsobená začatím trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. V prípade, že by nebolo nezákonne voči nemu vedené trestné stíhanie, nemusel by žalobca zo svojho majetku vynaložiť peniaze na úhradu trov, ktoré vznikli v súvislosti s jeho zastupovaním v trestnom konaní. Prezentovaný výklad zákona č. 514/2003 Z.z. rešpektuje i ústavný rozmer v zmysle čl. 46 ods. 3 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR; štát sa totiž nemôže zbaviť zodpovednosti za postup svojich orgánov, ak sa tento ukáže ako mylný a zasahujúci do základných práv (fyzických) osôb.

9. V následných reakciách obe sporové strany už iba odkázali na svoje prvotné stanoviská v odvolacom konaní.

10. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

11. Krajský súd zdôrazňuje, že súdna prax je dlhodobo ustálená v otázke vyhodnotenia uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného, ak v konečnom dôsledku dôjde k oslobodeniu obžalovaného (žalobcu vo veci náhrady škody pri výkone verejnej moci) spod obžaloby. Ide o rozhodnutia publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 70/94, R 35/1991, analogicky tiež R 37/2013, či R 37/2014. Rozhodujúca časť predmetnej argumentácie sa odvíja od nevyhnutnosti materiálneho vnímania právneho štátu a jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

12. V danej súvislosti je potrebné doplniť, že osoba, proti ktorej je vedené trestné stíhanie, je v porovnaní s orgánmi štátu v značnej nevýhode už len z toho titulu, že štát disponuje na tento účel osobitne zriadeným odborným aparátom s rozsiahlym profesionálnym zázemím. Tiež preto priamo ústava zaručuje stíhanej osobe právo na právnu pomoc (čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR). Súčasťou daného (základného) práva pre prípad - z hľadiska stíhanej osoby - pozitívneho výsledku trestného stíhania je i oprávnenie požadovať náhradu účelne vynaložených nákladov konkrétnej právnej pomoci ako materiálnej ujmy spôsobenej štátom. Výkladom z opaku tejto úvahy možno dospieť k záveru, že niet racionálneho dôvodu nepriznať fyzickej osobe právo na náhradu trov obhajoby, ak štátna „mašinéria“ (v pozitívnom slova zmysle) voči nej neopodstatnene viedla trestné stíhanie, resp. jej nebola spôsobilá preukázať pôvodne (uznesením o vznesení obvinenia) tvrdenú vinu, t.j. potvrdiť

dôvodnosť vzneseného obvinenia právoplatným odsúdením, ktoré jediné je z pohľadu preukázania viny relevantné.

13. Nepodstatné je preto poukazovanie odvolateľa na to, že uznesenie o vznesení obvinenia a následné vedenie trestného konania nebolo svojvoľné (to napokon nebolo okresným súdom ani konštatované), resp. že orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade s príslušnými právnymi normami. Obdobne tak z hľadiska podstaty posudzovaného nároku nie je významné, že k oslobodeniu žalobcu (v pozícii obžalovaného) malo dôjsť za použitia zásady „in dubio pro reo“.

14. Ani rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 163/2013 z 13.11.2014 - opakovane zdôrazňované odvolateľom - nie je „prelomové“ vo vzťahu k vnímaniu uznesenia o vznesení obvinenia ako nezákonného vzhľadom na oslobodzujúci výsledok trestného konania. Pokiaľ by toto rozhodnutie ústavného súdu malo smerovať k zásadnej revízii ustálenej judikatúry (predovšetkým Najvyššieho súdu SR), muselo by sa s ňou adekvátne vysporiadať; čo ale nebolo predmetom posúdenia v dotknutom konaní pred Ústavným súdom SR. Tento síce konštatoval, že predmetná judikatúra Najvyššieho súdu SR neprešla testom ústavnosti, avšak takýto test nevykonával ani on v danom náleze. Súvisiace úvahy ústavného súdu je tak potrebné vnímať predovšetkým v okolnostiach konkrétnej (ním prejednávanej) veci. Navyše, ak daná úvaha predstavuje len „vedľajšiu“ líniu úvah ústavného súdu, keďže nález sp. zn. II. ÚS 163/2013 z 13.11.2013 sa venuje prioritne riešeniu otázky premlčania, resp. určenia začiatku plynutia premlčacích lehôt.

15. Zároveň nie je možné prehliadnuť, že samotným Ústavným súdom SR (v období časovo blízkom vydaniu rozoberaného nálezu) boli vydané rozhodnutia plne akceptujúce doterajšiu judikatúru všeobecných súdov (osobitne Najvyššieho súdu SR) - napr. sp. zn. I. ÚS 548/2012 z 7.12.2012, či II. ÚS 25/2011 z 24.3.2011; na ktoré náležite poukazuje i žalobca vo vyjadrení k odvolaniu protistrany. Taktiež v neskoršom rozhodnutí - nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 320/2016 z 7.7.2016 - je opakovane konštatované: „Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo.“

16. V súvislosti s eventualitou odlišného právneho názoru (než z akého vychádzajú konajúce súdy) krajský súd dáva do pozornosti aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 181/2017 z 25.8.2018, v ktorom rozhodnutí najvyšší súd konštatoval, že v súčasnosti v rozoberanej otázke neexistuje rozdielnosť v judikačnej činnosti. Naopak, rozhodovacia prax dovolacích senátov je jednotná, zodpovedajúca (práve) vyššie definovaným právnym záverom.

17. Tvrdenie odvolateľa o rozpore priznania žalobcovi „akejkoľvek náhrady škody“ s dobrými mravmi je maximálne všeobecné a neobsahuje žiadne bližšie vymedzenie, v čom konkrétne by mal tento údajný rozpor spočívať. Uvedené v plnej miere platí aj na súvisiace vyjadrenie o zavinení si samotným žalobcom (obvineným) vedenia trestného stíhania. Žalovaný neposkytuje ani v tomto smere nijaké vysvetľujúce tvrdenie.

18. Nad bezprostredný rámec odvolacieho prieskumu krajský súd dodáva, že trestná zodpovednosť je budovaná výlučne na princípe zavinenia (či už úmyselného alebo z nedbanlivosti), neprichádza preto do úvahy vedenie trestného stíhania pre iné ako zavinené konanie. To znamená, že samotná podstata stíhateľného správania nemôže predstavovať okolnosť fakticky vylučujúcu vznik nároku na náhradu škody za výkon verejnej moci.

19. Značne nekonkrétnou a formulačne do istej miery i veľmi okrajovou je námietka žalovaného týkajúca sa orgánu, ktorý v súdnej veci mal/má konať za štát. Je nesporné, že v súvisiacom trestnom konaní vedenom voči žalobcovi prokurátor zamietol sťažnosť voči uzneseniu o vznesení obvinenia a podal obžalobu. Presne túto situáciu rieši rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 6/2016: „Ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra SR“. Nadväzne je zrejmé, že v prejednávanom prípade je orgánom konajúcim v mene štátu práve Generálna prokuratúra SR.

20. Napokon neobstojí ani odvolacia námietka o nedostatočnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Taktiež túto námietku žalovaný uvádza iba akoby „mimochodom“ bez vymedzenia náležitých konkrétností. Samotná skutočnosť, že okresný súd otázku nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia, ktorá predstavuje nosnú časť argumentácie žalovaného v priebehu celého konania, uzavrel odlišne od jeho názorov, neznamená, že okresný súd sa touto obranou žalovaného nezaoberal a rozhodnutie nezdôvodnil. Žalovaný v podstate ani nepolemizuje s východiskami, úvahami a závermi okresného súdu, ale len opakuje svoje už predtým prezentované vyjadrenia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je síce neoddeliteľnou súčasťou základného práva na spravodlivý súdny proces, resp. ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu, čo si však nemožno zamieňať s tým, žeby súd rozhodnutie musel odôvodniť podľa predstáv dotknutej strany (v súdnej veci žalovaného).

21. Nakoľko odvolacie námietky vymedzené žalovaným, ktorými je odvolací súd viazaný, neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), v preskúmvanej meritórnej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

22. Žalovaný síce odvolaním napadol aj výrok rozsudku okresného súdu o trovách prvoinštančného konania, ale výlučne v súvislosti s ním tvrdenou nesprávnosťou rozhodnutia vo veci samej (vyhovením žalobe). Nadväzne, potvrdenie rozhodnutia v meritórnej časti zakladá vecnú správnosť (aj pre viazanosť odvolacieho súdu konkrétnymi odvolacími dôvodmi - § 380 ods. 1 CSP) i od neho závislého výroku o náhrade trov prvoinštančného konania. Len na okraj krajský súd dopĺňa, že okresný súd správne aplikoval zásadu plného úspechu v spore.

23. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Odvolateľ - žalovaný nebol v tomto štádiu konania (vôbec) úspešný, preto má žalobca voči nemu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v (plnom) rozsahu - 100%.

24. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.